

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 29. marca 2011*

Kazalo

I	– Pravni okvir.....	I - 2314
A	– Določbe Pogodbe ESPJ	I - 2314
B	– Določbe Pogodbe ES	I - 2316
C	– Uredba (ES) št. 1/2003.....	I - 2316
D	– Določbe o zastaranju v postopkih	I - 2317
II	– Dejansko stanje	I - 2319
III	– Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba.....	I - 2322
IV	– Postopek pred Sodiščem	I - 2324
V	– Predlogi strank.....	I - 2324
VI	– Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka	I - 2327
VII	– Pritožbi	I - 2328
A	– Pritožba družbe ARBED (C-201/09 P)	I - 2329
1.	Prvi pritožbeni razlog: kršitev člena 97 PJ in Uredbe št. 1/2003, zloraba pooblastil, napačna uporaba prava in pomanjkljiva obrazložitev	I - 2329
a)	Trditve strank.....	I - 2329
b)	Presoja Sodišča	I - 2331

* Jezik postopka: francoščina.

2.	Drugi pritožbeni razlog: kršitev načel pravne osebnosti družb in individualizacije kazni, pomanjkljiva obrazložitev, napačna razlaga in uporaba sodne prakse o pripisovanju ravnanja hčerinske družbe v stoodstotni lasti matični družbi ter kršitev načela pravnomočnosti	I - 2338
a)	Dopustnost in upoštevnost pritožbenega razloga.....	I - 2338
i)	Trditve strank	I - 2338
ii)	Presoja Sodišča	I - 2338
b)	Utemeljenost	I - 2339
i)	Trditve strank	I - 2339
ii)	Presoja Sodišča	I - 2342
3.	Tretji pritožbeni razlog: kršitev pravil o zastaranju in načela pravnomočnosti ter pomanjkljiva obrazložitev.....	I - 2345
a)	Trditve strank.....	I - 2345
b)	Presoja Sodišča	I - 2346
4.	Četrti pritožbeni razlog: pomanjkljiva obrazložitev in kršitve pravice do obrambe in načela pravnomočnosti	I - 2347
a)	Trditve strank.....	I - 2347
b)	Presoja Sodišča	I - 2348
B –	Pritožba Komisije (C-216/09 P), katere edini pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo prava pri razlagi Odločbe št. 715/78.....	I - 2350
1.	Trditve strank	I - 2350
2.	Presoja Sodišča	I - 2354
VIII –	Stroški	I - 2357
		I - 2309

V združenih zadevah C-201/09 P in C-216/09 P,

zaradi dveh pritožb na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vloženih 5. in 10. junija 2009,

ArcelorMittal Luxembourg SA, nekdanja Arcelor Luxembourg SA, s sedežem v Luxembourg (Luksemburg), ki jo zastopata A. Vandencastele in C. Falmagne, odvetnika (C-201/09 P),

pritožnica,

druge stranke v postopku so

Evropska komisija, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in E. Gippini Fournier, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

ArcelorMittal Belval & Differdange SA, nekdanja Arcelor Profil Luxembourg SA,
s sedežem v Esch-sur-Alzettu (Luksemburg),

ArcelorMittal International SA, nekdanja Arcelor International SA, s sedežem
v Luxembourg,

tožeči stranki na prvi stopnji,

in

Evropska komisija, ki jo zastopajo F. Castillo de la Torre, X. Lewis in E. Gippini
Fournier, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg (C-216/09 P),

pritožnica,

druge stranke v postopku so

ArcelorMittal Luxembourg SA, nekdanja Arcelor Luxembourg SA, s sedežem
v Luxembourg,

ArcelorMittal Belval & Differdange SA, nekdanja Arcelor Profil Luxembourg SA, s sedežem v Esch-sur-Alzettu (Luksemburg), ki jo zastopa A. Vandencastele, odvetnik,

ArcelorMittal International SA, nekdanja Arcelor International SA, s sedežem v Luxembourg, ki jo zastopa A. Vandencastele, odvetnik,

tožeče stranke na prvi stopnji,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann, A. Arabadžiev (poročevalec) in J.-J. Kasel, predsedniki senatov, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, T. von Danwitz, sodniki, in C. Toader, sodnica,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodna tajnica: R. Şereş, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. junija 2010,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. oktobra 2010,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Družba ArcelorMittal Luxembourg SA, nekdanja Arcelor Luxembourg SA (C-201/09 P), Evropska Komisija (C-216/09 P) in z nasprotno pritožbo družbi ArcelorMittal Belval & Differdange SA, nekdanja Arcelor Profil Luxembourg SA, in ArcelorMittal International SA, nekdanja Arcelor International SA (C-216/09 P), Sodišču predlagajo delno razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti (zdaj Splošno sodišče) z dne 31. marca 2009 v zadevi ArcelorMittal Luxembourg in drugi proti Komisiji (T-405/06, ZOdl., str. II-771, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je bila razglašena delna ničnost Odločbe Komisije C(2006) 5342 konč. z dne 8. novembra 2006 v zvezi s postopkom na podlagi člena 65 Pogodbe ESPJ glede sporazumov in usklajenih ravnanj, pri katerih so sodelovali evropski proizvajalci nosilcev (Zadeva COMP/F/38.907 – Jekleni nosilci), katere povzetek je bil objavljen v Uradnem listu Evropske unije z dne 13. septembra 2008 (UL C 235, str. 4, v nadaljevanju: sporna odločba).
- ² Komisija je v sporni odločbi štela, da je podjetje, sestavljeno iz družb ArcelorMittal Luxembourg SA, ArcelorMittal Belval & Differdange SA in ArcelorMittal International SA, od 1. julija 1988 do 16. januarja 1991 sodelovalo pri več sporazumih in usklajenih ravnanjih, katerih cilj ali posledica so bili določanje cen, dodelitev kvot in obsežna izmenjava informacij na trgu Skupnosti nosilcev, kar je kršitev člena 65(1) PJ, ter je tem družbam za te kršitve solidarno naložila globo 10 milijonov EUR.

I – Pravni okvir

A – Določbe Pogodbe ESPJ

3 Člen 65 PJ je določal:

„1. Prepovedani so vsi sporazumi med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja, ki bi na skupnem trgu neposredno ali posredno preprečevali, omejevali ali izkrivljali normalno konkurenco, zlasti tisti, ki:

- a) določajo ali oblikujejo cene;
- b) omejujejo ali nadzorujejo proizvodnjo, tehnični razvoj ali naložbe;
- c) določajo razdelitev trgov, proizvodov, strank ali virov nabave.

[...]

4. Sporazumi ali sklepi, ki so v skladu s prvim odstavkom tega člena prepovedani, so nični in ne morejo biti osnova za spor pred sodiščem države članice.

Komisija je, razen v primeru pritožbe na Sodišče, izključno pristojna za ugotavljanje skladnosti teh sporazumov ali sklepov z določbami tega člena.

5. Komisija lahko podjetjem, ki so sklenila ničen sporazum, ki z arbitražo, penali, bojkotom ali drugimi sredstvi uporabljajo ali skušajo uporabljati ničen sporazum ali sklep, ali sporazum ali sklep, ki mu je bila odobritev zavrnjena ali preklicana, ali ki bi pridobila dovoljenje na podlagi zavestno lažnih ali izkrivljenih informacij, ali ki bi delovala v nasprotju z določbami odstavka 1, naloži globe in periodične denarne kazni v znesku, ki ne presega dvojne vrednosti prometa, realiziranega s proizvodi, ki so predmet sporazuma, sklepa ali prakse, ki je v nasprotju s tem členom; če pa je njihov namen omejevanje proizvodnje, tehnološkega razvoja ali naložb, se najvišji znesek poveča na 10 % letnega prometa podjetja za globe in 20 % dnevnega prometa za periodične denarne kazni.“

⁴ Pogodba ESPJ je v skladu s členom 97 PJ prenehala veljati 23. julija 2002.

B – *Določbe Pogodbe ES*

5 Člen 305(1) ES je določal:

„Določbe te pogodbe ne vplivajo na določbe Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo, zlasti glede pravic in obveznosti držav članic, pristojnosti institucij te skupnosti in predpisov, ki jih omenjena pogodba določa za delovanje skupnega trga premoga in jekla.“

C – *Uredba (ES) št. 1/2003*

6 V skladu s členom 4 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe [ES] (UL 2003, L 1, str. 1) ima Komisija „za namene uporabe členov 81 [ES] in 82 [ES] pooblastila, opredeljena s to uredbo“.

7 Člen 7 Uredbe št. 1/2003, naslovljen „Ugotavljanje in odprava kršitev“, določa:

„1. Kadar Komisija na podlagi pritožbe ali po uradni dolžnosti ugotovi, da gre za kršitev člena 81 [ES] ali člena 82 [ES], lahko z odločbo zahteva od zadevnih podjetij ali podjetniških združenj, da tako kršitev odpravijo. [...] Če ima Komisija pravni interes, lahko ugotovi kršitev po tem, ko je bila storjena.

[...]“

- 8 Na podlagi člena 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 lahko Komisija podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti kršijo določbe členov 81 ES ali 82 ES.

D – Določbe o zastaranju v postopkih

- 9 V skladu s členom 1(1) Odločbe Komisije št. 715/78/ESPJ z dne 6. aprila 1978 o zastaranju v postopkih in o izvajanju sankcij na področju uporabe Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo (UL L 94, str. 22) in členom 25(1) Uredbe št. 1/2003 pooblastilo Komisije za naložitev glob za kršitve določb konkurenčnega prava načeloma zastara v petih letih.
- 10 Člen 1(2) Odločbe št. 715/78 in člen 25(2) Uredbe št. 1/2003 določata, da zastaranje začne teči na dan, ko je bila kršitev storjena. Vendar pa pri trajajočih ali ponavljajočih se kršitvah zastaranje začne teči na dan, ko kršitev preneha.
- 11 V členu 2(1) Odločbe št. 715/78 in členu 25(3) Uredbe št. 1/2003 je pojasnjeno, da zastaranje pretrgajo vsa dejanja, ki jih zaradi preiskave ali postopka v zvezi s kršitvijo

izvaja Komisija. Zastaranje se pretrga z dnem, ko je o dejanju uradno obveščeno vsaj eno podjetje, ki je sodelovalo pri kršitvi. Dejanja, ki pretrgajo zastaranje, so zlasti ta:

- pisne zahteve Komisije po informacijah ter odločbe Komisije, s katerimi se nalaga predložitev zahtevanih informacij;
- pisna dovoljenja za izvajanje pregledov ali preiskav, ki jih svojim uradnikom izda Komisija, ter odločbe Komisije o uvedbi preiskav;
- začetek postopka Komisije, in
- obvestilo Komisije o ugotovitvah o možnih kršitvah.

¹² Člen 2(2) Odločbe št. 715/78 in člen 25(4) Uredbe št. 1/2003 določata, da velja pretrganje zastaranja za vsa podjetja, ki so udeležena pri kršitvi.

¹³ V skladu s členom 2(3) Odločbe št. 715/78 in členom 25(5) Uredbe št. 1/2003 začne po vsakem pretrganju zastaranje teči znova. Vendar pa zastaranje preteče najpozneje na dan, ko je obdobje, enako dvakratnemu času zastaralnega roka, minilo, ne da bi Komisija naložila globo ali sankcijo. Ta rok se podaljša za čas, ko zastaranje ni teklo.

- 14 V skladu s členom 3 Odločbe št. 715/78 in členom 25(6) Uredbe št. 1/2003 zastaranje v postopku ne teče toliko časa, dokler je odločba Komisije predmet postopkov, ki tečejo pred Sodiščem.
- 15 Iz člena 4 Odločbe št. 715/78 in člena 26(1) in (2) Uredbe št. 1/2003 je razvidno, da pooblastilo Komisije o izvršljivosti odločb o naložitvi glob na podlagi določbe Pogodbe ESPJ ali člena 23 Uredbe št. 1/2003 zastara v petih letih, ta rok pa začne teči na dan, ko odločba postane pravnomočna.

II – Dejansko stanje

- 16 Dejstva iz obravnavanega spora, kot so navedena v točkah od 16 do 37 izpodbijane sodbe, je mogoče povzeti kot sledi.
- 17 Družba ARBED SA, ki je spremenila firmo in postala Arcelor Luxembourg SA ter nato ArcelorMittal Luxembourg SA (v nadaljevanju: ARBED), je proizvajala železarske proizvode.
- 18 Družba TradeARBED SA, ki je spremenila firmo in postala Arcelor International SA ter nato ArcelorMittal International SA (v nadaljevanju: TradeARBED), je bila ustanovljena kot hčerinska družba v stoddstotni lasti družbe ARBED in je opravljala dejavnost distribucije železarskih proizvodov družbe ARBED.

- 19 Družba ProfilARBED SA, ki je spremenila firmo in postala Arcelor Profil Luxembourg SA ter nato ArcelorMittal Belval & Differdange SA (v nadaljevanju: ProfilARBED), je bila ustanovljena 27. novembra 1992 kot hčerinska družba v stoddstotni lasti družbe ARBED, da bi od tega datuma naprej opravljala ekonomske in industrijske dejavnosti družbe ARBED v sektorju nosilcev.
- 20 Komisija je leta 1991 na podlagi odločb, sprejetih v skladu s členom 47 PJ, opravila preiskave poslovnih prostorov različnih podjetij, med katerimi je bila tudi družba TradeARBED. Zadevnim podjetjem, med katerimi je bila družba TradeARBED, ne pa tudi družbi ARBED in ProfilARBED, je 6. maja 1992 poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Družba TradeARBED je sodelovala na zaslišanju, ki je potekalo od 11. do 14. januarja 1993.
- 21 V Odločbi 94/215/ESPJ z dne 16. februarja 1994 v zvezi s postopkom na podlagi člena 65 Pogodbe ESPJ glede sporazumov in usklajenih ravnanj, pri katerih so sodelovali evropski proizvajalci nosilcev (UL L 116, str. 1, v nadaljevanju: prvotna odločba) je Komisija ugotovila, da je sedemnajst evropskih železarskih podjetij, med njimi družba TradeARBED, sodelovalo pri več sporazumih, sklepih in usklajenih ravnanjih v zvezi z določanjem cen, razdelitvijo trgov in izmenjavo zaupnih informacij na trgu Skupnosti za nosilce, kar je v nasprotju s členom 65(1) PJ, in je štirinajstim podjetjem iz tega sektorja naložila globe, med njimi družbi ARBED (11.200.000 ECU), za kršitve, storjene med 1. julijem 1988 in 31. decembrom 1990.
- 22 S sodbo z dne 11. marca 1999 v zadevi ARBED proti Komisiji (T-137/94, Recueil, str. II-303) je Splošno sodišče zavrnilo ničnostno tožbo, ki jo je zoper prvotno odločbo vložila družba ARBED, vendar ji je zmanjšalo globo, ki ji je bila naložena, na 10 milijonov EUR.

- ²³ S sodbo z dne 2. oktobra 2003 v zadevi ARBED proti Komisiji (C-176/99 P, Recueil, str. I-10687) je Sodišče razveljavilo navedeno sodbo Splošnega sodišča in razglasilo prvotno odločbo za nično v delu, v katerem se nanaša na družbo ARBED, zaradi kršitve pravice do obrambe.
- ²⁴ Komisija se je zaradi te razglasitve ničnosti odločila začeti nov postopek v zvezi s protikonkurenčnimi ravnanji, ki so bila predmet prvotne odločbe. Na družbe ARBED, TradeARBED in ProfilARBED je 8. marca 2006 naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, s katerim jih je obvestila o svoji nameri sprejeti odločbo, s katero bo ugotovljena njihova solidarna odgovornost za zadevne kršitve, na katero so te družbe odgovorile 20. aprila 2006.
- ²⁵ Komisija je 8. novembra 2006 sprejela sporno odločbo, ki v členih 1 in 2 določa:

„Člen 1

Podjetje, sestavljeno iz družb [ARBED, TradeARBED in ProfilARBED], je v nasprotju s členom 65(1) [PJ] sodelovalo pri več sporazumih in usklajenih ravnanjih, katerih cilj in posledica so bili določanje cen, dodelitev kvot in obsežna izmenjava informacij na trgu Skupnosti nosilcev. Sodelovanje tako sestavljenega podjetja pri teh kršitvah je ugotovljeno za obdobje od 1. julija 1988 do 16. januarja 1991.“

Člen 2

Družbam [ARBED, TradeARBED in ProfilARBED] se solidarno naloži globa v višini 10 milijonov EUR za kršitve, navedene v členu 1.“

III – Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- ²⁶ Družbe ARBED, TradeARBED in ProfilARBED so 27. decembra 2006 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile tožbo zoper sporno odločbo na podlagi členov 33 PJ in 36 PJ ter 229 ES in 230 ES.
- ²⁷ Družbe ARBED, TradeARBED in ProfilARBED so s prvim tožbenim razlogom zatrjevale, da sporna odločba nima pravne podlage in da je Komisija zlorabila svoja pooblastila. Drugi tožbeni razlog se nanaša na kršitev pravil o odgovornosti za kršitve, tretji na kršitev pravil o zastaranju in četrti na kršitev pravice do obrambe.
- ²⁸ Upoštevajoč zlasti, da je bil s pogodbami Skupnosti uveden enotni pravni red, da pogodbi ESPJ in ES sledita skupnemu cilju ohranjanja sistema svobodne konkurence in da načelo, ki je skupno pravnim sistemom držav članic, ob spremembi zakonodaje in razen ob izrecni nasprotni volji zakonodajalca zagotavlja kontinuiteto pravnih struktur, je Splošno sodišče zavrnilo prvi tožbeni razlog, ker je razsodilo, da je treba člena 7(1) in 23(2) Uredbe št. 1/2003 razlagati tako, da Komisija po 23. juliju 2002

lahko ugotavlja obstoj omejevalnih sporazumov med podjetji, ki so bili izvršeni v sektorjih, za katere se *ratione materiae* in *ratione temporis* uporablja Pogodba ESPJ, in jih sankcionira.

- 29 Splošno sodišče je zavrnilo tudi drugi tožbeni razlog, saj je menilo, po eni strani, da se družba TradeARBED nanj ni sklicevala in, po drugi strani, da Komisija v svojih ugotovitvah ni napačno uporabila prava s tem, da je kršitev, ki jo je storila družba TradeARBED, pripisala družbi ARBED in – kot njenemu „gospodarskemu nasledniku“ – družbi ProfilARBED na podlagi tega, da je imela družba ARBED v lasti sto odstotni delež kapitala družbe TradeARBED ter da so dokazi potrjevali njen odločilni vpliv na ravnanje družbe TradeARBED in da je ta vpliv dejansko uporabila.
- 30 V zvezi s tretjim tožbenim razlogom je Splošno sodišče zavrnilo zatrjevano kršitev pravil na področju zastaranja postopkov v zvezi z družbo ARBED, ker je menilo, da je bila sporna odločba zaradi zadržanja rokov v prvem postopku pred Splošnim sodiščem in Sodiščem sprejeta v zastaralnih rokih, tako v petletnem kot v desetletnem. V nasprotju s tem pa je Splošno sodišče, meneč, da je imelo to zadržanje učinek *inter partes*, in ne *erga omnes*, presodilo, da je bil v primeru družb ProfilARBED in TradeARBED desetletni zastaralni rok prekoračen, in je zato sporno odločbo v delu, ki ju zadeva, razglasilo za nično.
- 31 Splošno sodišče je zavrnilo četrti tožbeni razlog, na katerega se je sklicevala družba ARBED, ker je menilo, da zaradi dejstva, da je ta družba samo zatrjevala, da so se dokazi, ki bi jih lahko imela na razpolago leta 1990, po tolikšnem času izgubili, ni dokazala, kako bi lahko trajanje upravnega postopka škodilo izvajanju pravice do obrambe.

- ³² Z izpodbijano sodbo je Splošno sodišče torej za nično razglasilo sporno odločbo v delu, v katerem se nanaša na družbi ProfilARBED in TradeARBED, in v preostalem tožbo kot neutemeljeno zavrnilo.

IV – Postopek pred Sodiščem

- ³³ Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 10. septembra 2009 odločil, da se zadevi C-201/09 P in C-216/09 P združita za ustni postopek in izdajo sodbe.

V – Predlogi strank

- ³⁴ Družba ARBED s pritožbo (C-201/09) Sodišču predlaga, naj:
- izpodbijano sodbo v delu, v katerem je potrjena sporna odločba glede družbe ARBED, razveljavi in
 - Komisiji naloži plačilo stroškov tega postopka in stroškov postopka pred Splošnim sodiščem.

35 Komisija v odgovoru na to pritožbo Sodišču predlaga, naj:

- pritožbo zavrne in
- družbi ARBED naloži plačilo stroškov.

36 Komisija s pritožbo (C-216/09 P) Sodišču predlaga, naj:

- izpodbijano sodbo v delu, v katerem so odpravljene globe, naložene družbama ProfilARBED in TradeARBED, razveljavi;
- pritožbo družb ProfilARBED in TradeARBED zavrne ter
- družbama ProfilARBED in TradeARBED naloži plačilo stroškov.

37 Družbi ProfilARBED in TradeARBED sta v svojem odgovoru na pritožbo oblikovali nasprotno pritožbo in Sodišču predlagata, naj:

- izpodbijano sodbo potrdi tako, da odpravi globe, ki so jima bile naložene s sporno odločbo z uporabo učinka zadržanja zastaranja;

- podredno in v obliki nasprotne pritožbe razveljavi izpodbijano sodbo v delu, v katerem:
 - zoper njiju uporabi Pogodbo ESPJ in Uredbo št. 1/2003;
 - odgovornost družbe TradeARBED pripiše družbi ProfilARBED;
 - ne prizna zastaranja postopkov glede družbe ProfilARBED z uporabo pravil o pretrganju zastaranja;
 - ne prizna kršitve pravice do obrambe, na katere se ima pravico sklicevati družba ProfilARBED glede na posebej dolgo trajanje postopka;
- Komisiji naloži plačilo stroškov postopka na obeh stopnjah.

³⁸ Komisija v repliki na to nasprotno pritožbo Sodišču predlaga, naj:

- nasprotno pritožbo zavrne in
- družbama ProfilARBED in TradeARBED naloži plačilo stroškov.

VI – Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka

- 39 Komisija je z dopisom, ki ga je sodno tajništvo Sodišča prejelo 27. oktobra 2010, Sodišču predlagala, naj na podlagi člena 61 Poslovnika Sodišča odredi ponovno odprtje ustnega postopka, če bi moralo obravnavati vprašanje odgovornosti družbe ProfilARBED, ki je posledica opravljanja gospodarskih dejavnosti družbe ARBED s strani družbe ProfilARBED. Po njenem mnenju je namreč to vprašanje preučil generalni pravobranilec v točkah od 224 do 235 sklepnih predlogov, vendar ni predmet spora in o njem stranke niso razpravljale.
- 40 V skladu z navedeno določbo se je glede tega predloga opredelil generalni pravobranilec.
- 41 V skladu s členom 61 Poslovnika lahko Sodišče po uradni dolžnosti, na predlog generalnega pravobranilca ali na predlog strank odredi ponovno odprtje ustnega postopka, kadar meni, da ni dovolj poučeno ali da je o zadevi treba razsoditi na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale (glej sodbo z dne 8. septembra 2009 v zadevi Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, C-42/07, ZOdl., str. I-7633, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 42 Sodišče meni, da ima v obravnavanem primeru na voljo vse potrebne podatke za obravnavo spora in da zadeve ni treba preizkusiti glede na trditev, o kateri se pred njim ni razpravljalo.
- 43 Zato se ponovnega odprtja postopka ne odredi.

VII – Pritožbi

- ⁴⁴ Družba ARBED v pritožbi (C-201/09 P) navaja štiri pritožbene razloge. S prvim pritožbenim razlogom družba ARBED navaja kršitev člena 97 PJ in Uredbe št. 1/2003, zlorabo pooblastil, napačno uporabo prava in pomanjkljivo obrazložitev.
- ⁴⁵ Drugi pritožbeni razlog se nanaša na kršitev načel pravne osebnosti družb in individualizacije kazni, pomanjkljivo obrazložitev, napačno razlago in uporabo sodne prakse Sodišča o pripisovanju ravnanja hčerinske družbe v stoddstotni lasti matični družbi ter na kršitev načela pravnomočnosti in hierarhije norm.
- ⁴⁶ Tretji pritožbeni razlog se nanaša na kršitev pravil o zastaranju in načela pravnomočnosti prvotne odločbe ter na pomanjkljivo obrazložitev. Družba ARBED s četrtem pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita pomanjkljivo obrazložitev in kršitve pravice do obrambe in načela pravnomočnosti zgoraj navedene sodbe z dne 2. oktobra 2003 v zadevi ARBED proti Komisiji.
- ⁴⁷ Komisija s svojo pritožbo (C-216/09 P) navaja en pritožbeni razlog, in sicer napačno uporabo prava pri razlagi Odločbe št. 715/78.

A – Pritožba družbe ARBED (C-201/09 P)

1. Prvi pritožbeni razlog: kršitev člena 97 PJ in Uredbe št. 1/2003, zloraba pooblastil, napačna uporaba prava in pomanjkljiva obrazložitev

a) Trditve strank

⁴⁸ Prvič, družba ARBED poudarja, da je člen 97 PJ določal, da Pogodba ESPJ poteče 23. julija 2002 in da je bila sporna odločba, utemeljena s členom 65 PJ, sprejeta 8. novembra 2006. Splošno sodišče naj bi s tem, da je menilo, da je pravilno zadevna ravnanja obravnavati na podlagi člena 65 PJ, kršilo člen 97 PJ in naj ne bi odgovorilo na argumente te družbe o neobstoju pravne podlage te odločbe.

⁴⁹ Družba ARBED meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je menilo, da je bil s pogodbami Skupnosti uveden enoten pravni red. V skladu s členom 305(1) ES naj bi bila Pogodba ESPJ poseben sistem, ki odstopa od splošnih pravil, ki jih je uvedla Pogodba ES, nadomestitev pravnega okvira Pogodbe ESPJ s pravnim okvirom Pogodbe ES od 24. julija 2002 dalje pa naj bi povzročila spremembo veljavnih pravnih podlag, postopkov in materialnopravnih pravil. Obveznost institucij, da usklajeno razlagajo različne pogodbe, se lahko izvaja le ob spoštovanju omejitev, ki jih določajo same pogodbe, in torej ne more voditi do tega, da institucije določbo pogodbe, katere potek je bil predviden 23. julija 2002, ohranjajo v veljavi po tem datumu.

- 50 Na sodbi z dne 25. februarja 1969 v zadevi Klomp (23/68, Recueil, str. 43) in z dne 18. julija 2007 v zadevi Lucchini (C-119/05, ZOdl., str. I-6199), ki jih je v podporo svojemu stališču navedlo Splošno sodišče, naj se ne bi bilo mogoče koristno sklicevati za dosego drugačnega sklepa. Prva sodba naj bi se namreč nanašala na spremembo primarnega prava Skupnosti, nastalo na podlagi Pogodbe o združitvi, ne pa na prenehanje veljavnosti pogodbe, medtem ko naj bi druga zadevala odločbo, sprejeto na podlagi Pogodbe ESPJ pred prenehanjem njene veljavnosti, in ne po njej.
- 51 Drugič, družba ARBED meni, da je Splošno sodišče s tem, da je pristojnost Komisije utemeljevalo z Uredbo št. 1/2003, zlorabilo svoja pooblastila in ni odgovorilo na njene argumente. Poudarja, da je bila Uredba št. 1/2003 sprejeta po poteku Pogodbe ESPJ, in meni, da ob upoštevanju njenega člena 4 in ob neobstoju kakršne koli navedbe Pogodbe ESPJ Komisiji podeljuje pristojnost le za obravnavanje kršitev členov 81 ES in 82 ES.
- 52 Celo ob predpostavki, da Uredba št. 1/2003 Komisiji podeljuje pristojnost za sankcioniranje kršitev člena 65(1) PJ, naj bi Splošno sodišče kršilo Pogodbo ESPJ, ker naj bi na podlagi same Pogodbe ES želelo spremeniti Pogodbo ESPJ. Iz sodne prakse naj bi bilo namreč razvidno, da naj usklajena razlaga vsebinskih določb več pogodb nikakor ne bi vplivala na pristojnosti, ki so s temi pogodbami podeljene različnim institucijam, ker so institucije v okviru vsake pogodbe pristojne, da izvršujejo samo pristojnosti, ki so jim bile podeljene s to pogodbo.
- 53 Po mnenju družbe ARBED naj bi pristop, ki ga je izbralo Splošno sodišče, po eni strani pripeljal do podelitve pristojnosti Svetu Evropske unije, da odloči, kateri organi so pristojni za izvajanje člena 65 PJ, medtem ko so tisti, ki so sprejeli Pogodbo ESPJ, to pristojnost izvajali, po drugi strani pa do spremembe vrste pristojnosti, ki jo Komisiji priznava Pogodba ESPJ, ki je v skladu s členom 65 PJ izključna, v okviru Uredbe

št. 1/2003 pa jo imajo tudi nacionalni organi, pristojni za konkurenco in nacionalna sodišča.

- 54 Razlaga Splošnega sodišča v zvezi s pravili o časovni uporabi prava naj bi torej škodila pravni identiteti vsake pogodbe in pravilom o hierarhiji norm. Poleg tega naj bi Splošno sodišče zamešalo postopkovna pravila, materialna pravila in dodelitev pristojnosti. Iz sodne prakse naj bi bilo razvidno, po eni strani, da se o pristojnosti institucije odloča pred vprašanjem o tem, katere materialne in postopkovne določbe se uporabi, in po drugi strani, da mora biti pravna podlaga, ki instituciji Unije omogoča sprejetje akta, ob njegovem sprejetju v veljavi.

b) Presoja Sodišča

- 55 Najprej je treba ugotoviti, da je vsak sporazum, ki ustreza dejanskemu stanu iz člena 65(1) PJ in je bil sklenjen ali izvršen pred prenehanjem veljavnosti Pogodbe ESPJ 23. julija 2002, do vključno tega datuma lahko podlaga za odločbo Komisije o naložitvi globe podjetjem, ki so sprejela ali izvrševala ta sporazum, ki temelji na členu 65(5) PJ.
- 56 Nato je treba ugotoviti, da je vsak sporazum, ki ustreza dejanskemu stanu iz člena 65(1) PJ, ki je bil sklenjen med 24. julijem 2002 in 30. novembrom 2009, lahko podlaga za tako odločbo Komisije, ki temelji na členu 81 ES in členih 15(2)(a) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prva Uredba o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204) ali 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003.

- 57 Nazadnje, prav tako ni sporno, da lahko Komisija na podlagi vsakega sporazuma, ki ustreza dejanskemu stanu iz člena 65(1) PJ in je bil sklenjen ali izvršen po 1. decembru 2009, sprejme tako odločbo, ki temelji na členih 101 PDEU in 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003.
- 58 V obravnavanem primeru pa družba ARBED v bistvu izpodbija ugotovitev Splošnega sodišča, da ji lahko Komisija s sporno odločbo, sprejeto po 23. juliju 2002, na podlagi člena 65(1) in (5) PJ v povezavi s členoma 7(1) in 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 naloži globo, ker je pred 23. julijem 2002 sklenila in izvajala sporazum, ki ustreza dejanskemu stanu, določenemu v členu 65(1) PJ.
- 59 Prvič, v zvezi s pristojnostjo Komisije je Splošno sodišče v točkah 57 in 58 izpodbijane sodbe poudarilo, da je Pogodba ESPJ na podlagi člena 305(1) ES *lex specialis*, ki odstopa od *lex generalis*, kar je Pogodba ES, in da se je zaradi prenehanja veljavnosti Pogodbe ESPJ 23. julija 2002 področje uporabe splošnega sistema, ki izhaja iz Pogodbe ES, 24. julija 2002 razširilo na sektorje, ki so bili sprva urejeni s Pogodbo ESPJ.
- 60 Splošno sodišče je v točkah od 59 do 61 izpodbijane sodbe pojasnilo, da nadomestitev pravnega okvira Pogodbe ESPJ s pravnim okvirom Pogodbe ES spada v kontekst kontinuiranosti pravnega reda Unije in njenih ciljev, ker sta uvedba in ohranjanje sistema svobodne konkurence eden bistvenih ciljev Pogodbe ES in Pogodbe ESPJ. V zvezi s tem je poudarilo, da pojma sporazumov in usklajenih ravnanj v smislu člena 65(1) PJ ustrezata pojmom sporazumov in usklajenih ravnanj v smislu člena 81 ES ter da je sodišče Unije ti določbi razlagalo enako.

- ⁶¹ V točki 62 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče menilo, da je treba v skladu s načelom, ki je skupen pravnim sistemom držav članic – razen ob izrecni nasprotni volji zakonodajalca – ob spremembi zakonodaje zagotoviti kontinuiteto pravnih struktur ter da to načelo velja za spremembe primarnega prava Unije.
- ⁶² Splošno sodišče je tako v točkah 63 in 64 izpodbijane sodbe ugotovilo, da kontinuiteta pravnega reda Unije zahteva, da Komisija v zvezi s položaji, ki so nastali med veljavnostjo Pogodbe ESPJ, zagotavlja spoštovanje pravic in obveznosti, ki so jih države članice in posamezniki imeli takrat na podlagi Pogodbe ESPJ, ter da je posledično treba člen 23(2) Uredbe št. 1/2003 razlagati tako, da Komisija po 23. juliju 2002 lahko sankcionira omejevalne sporazume, ki so bili izvršeni v sektorjih, za katere se *ratione materiae* in *ratione temporis* uporablja Pogodba ESPJ.
- ⁶³ Glede teh ugotovitev pravo ni napačno uporabljeno. Iz sodne prakse je namreč razvidno, po eni strani, da je treba v skladu z načelom, ki je skupen pravnim sistemom držav članic, katerih izvor sega do rimskega prava – razen ob izrecni nasprotni volji zakonodajalca – ob spremembi zakonodaje zagotoviti kontinuiteto pravnih struktur ter da to načelo velja za spremembe primarnega prava Unije in, po drugi strani, da se to načelo uporablja pri spremembah primarnega prava Unije (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Klomp, točka 13).
- ⁶⁴ Kot je Komisija pravilno poudarila, pa ni nobenega indika, da je zakonodajalec Unije želel, da se lahko za tajno dogovorjena ravnanja, ki jih prepoveduje Pogodba ESPJ, po prenehanju njene veljavnosti izključí uporaba vseh sankcij.

- ⁶⁵ Še več, iz ugotovitev v točkah od 55 do 57 te sodbe je razvidno, da zaporedje pogodb ESPJ, ES in DEU za zagotovitev svobodne konkurence omogoča, da je lahko Komisija sankcionirala in še vedno lahko sankcionira vsako ravnanje, ki ustreza dejanskemu stanu iz člena 65(1) PJ, ki je bilo storjeno pred 23. julijem 2002 ali po njem.
- ⁶⁶ V teh okoliščinah bi bilo v nasprotju z namenom in medsebojno povezanostjo pogodb ter nezdružljivo s kontinuiteto pravnega reda Unije, če Komisija ne bi mogla zagotoviti enotne uporabe določb Pogodbe ESPJ, ki učinkujejo tudi po prenehanju njene veljavnosti (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Lucchini, točka 41).
- ⁶⁷ Drugič, Splošno sodišče je glede tega v točkah 65, 66 in 68 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da spoštovanje načel v zvezi s časovno uporabo prava in zahtev v zvezi z načeloma pravne varnosti in varstva zaupanja v pravo nalaga uporabo materialnih pravil, določenih v členu 65(1) in (5) PJ, za dejansko stanje v obravnavanem primeru, ki spada v njeno področje uporabe *ratione materiae* in *ratione temporis*.
- ⁶⁸ Zlasti je treba spomniti, da načelo pravne varnosti zahteva, da ureditev Unije osebam, na katere se nanaša, omogoči, da se natančno seznani z obsegom obveznosti, ki jim jih nalaga, in da se lahko nedvoumno seznani s svojimi pravicami in obveznostmi ter ukrepajo v skladu z njimi (sodba z dne 10. marca 2009 v zadevi Heinrich, C-345/06, ZOdl., str. I-1659, točka 44 in navedena sodna praksa).
- ⁶⁹ V zvezi s tem je treba poudariti, da je člen 65(1) in (5) PJ v času dejanskega stanja določal jasno pravno podlago za sankcijo, naloženo v obravnavanem primeru, tako

da družba TradeARBED ni mogla prezreti posledic svojega ravnanja. Poleg tega je iz ugotovitev v točkah od 55 do 57 te sodbe razvidno, da bi bila za enako ravnanje, tudi kadar koli pozneje, zagrožena taka sankcija, ki jo naloži Komisija.

- ⁷⁰ Ker so bile v pogodbah že pred časom dejanskega stanja jasno opredeljene kršitve ter vrsta in višina sankcij, ki se lahko naložijo, namen teh načel ni omogočiti podjetjem, da se lahko zaradi poznejših sprememb pravne podlage in postopkovnih določb izogneje vsakršni sankciji za svoje pretekle kršitve.
- ⁷¹ Dodati je treba, da je Komisija že pred prenehanjem veljavnosti Pogodbe ESPJ poudarila, da se taki sankciji ni mogoče izogniti, saj je v točki 31 Sporočila o nekaterih vidikih obravnavanja zadev konkurence, ki izhajajo iz prenehanja veljavnosti Pogodbe ESPJ, sprejetega 18. junija 2002 (UL C 152, str. 5) pojasnila, da če ugotovi kršitev na področju, za katero velja Pogodba ESPJ, se ne glede na datum uporabe uporabi tisto materialno pravo, ki velja v trenutku nastanka dejstev, ki predstavljajo znake kršitve, veljavno procesno pravo pa je po prenehanju veljavnosti Pogodbe ESPJ pravo iz Pogodbe ES.
- ⁷² Glede preostalega, načelo *lex mitior* v obravnavanem primeru ne nasprotuje uporabi člena 65(5) PJ, če je globa, naložena s sporno odločbo, v vsakem primeru nižja od zgornje meje, določene v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003, za naložitev globe zaradi kršitve pravil Unije o konkurenci.

- ⁷³ Iz vsega tega je razvidno, da skrbno podjetje v položaju družbe ARBED v nobenem trenutku ne bi moglo prezreti posledic svojega ravnanja niti se zanašati na to, da se bo zaradi nadomestitve pravnega okvira Pogodbe ESPJ s pravnim okvirom Pogodbe ES mogoče izogniti vsem sankcijam zaradi kršitev člena 65 PJ, storjenih v preteklosti.
- ⁷⁴ V zvezi s pravno podlago in veljavnimi postopkovnimi določbami je Splošno sodišče v točkah 64 in 67 izpodbijane sodbe prav tako pravilno presodilo, da pristojnost Komisije, da s sporno odločbo naloži zadevno globo, izhaja iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in da je bilo treba postopek voditi v skladu s to uredbo.
- ⁷⁵ Iz sodne prakse je namreč razvidno, da mora določba, ki predstavlja pravno podlago akta in ki pooblašča institucijo Unije za sprejetje zadevnega akta, veljati v trenutku njegovega sprejetja (glej v tem smislu sodbo z dne 4. aprila 2000 v zadevi Komisija proti Svetu, C-269/97, Recueil, str. I-2257, točka 45) ter da na splošno velja, da se postopkovna pravila uporabijo, ko začnejo veljati (glej v tem smislu sodbi z dne 12. novembra 1981 v združenih zadevah Meridionale Industria Salumi in drugi, od 212/80 do 217/80, Recueil, str. 2735, točka 9, in z dne 23. februarja 2006 v zadevi Molenbergnatie, C-201/04, ZOdl., str. I-2049, točka 31).
- ⁷⁶ Treba je dodati, da uporaba Uredbe št. 1/2003 s strani Komisije ni zmanjšala, ampak prej razširila postopkovna jamstva, ki jih zagotavlja pravni okvir Pogodbe ESPJ podjetjem, zoper katera poteka postopek, česar družba ARBED ne izpodbija.

- 77 Iz tega sledi, da je Splošno sodišče v točkah 67 in 68 izpodbijane sodbe – ne da bi napačno uporabilo pravo – lahko ugotovilo, da je, prvič, pristojnost Komisije, da je s sporno odločbo naložila zadevno globo, izhajala iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in da je bilo treba postopek voditi v skladu s to uredbo, in drugič, da je materialno pravo, s katerim je določena uporabljena sankcija, člen 65(1) in (5) PJ.
- 78 Tretjič, ker je družba ARBED zatrjevala, da Splošno sodišče ni izrecno odgovorilo na vse njene argumente, je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso dolžnost Splošnega sodišča, da na podlagi členov 36 in 53, prvi odstavek, Statuta Sodišča obrazloži sodbe, tega ne zavezuje k natančni obrazložitvi, ki bi izčrpno in posamično sledila vsem razlogovanjem strank v sporu. Obrazložitev je torej lahko implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznani z razlogi, iz katerih so bili zadevni ukrepi sprejeti, Sodišču pa, da razpolaga z dovolj elementi za sodni nadzor (sodba z dne 2. aprila 2009 v zadevi Bouygues in Bouygues Télécom proti Komisiji, C-431/07 P, ZOdl., str. I-2665, točka 42, in sklep z dne 21. januarja 2010 v zadevi Iride in Iride Energia proti Komisiji, C-150/09 P, točka 42).
- 79 Razlogovanje Splošnega sodišča pa je jasno in družbi ARBED omogoča seznanitev z razlogi, iz katerih je Splošno sodišče zavrnilo tožbeni razlog, Sodišču pa razpolaganje z dovolj elementi za sodni nadzor. Iz tega sledi, da izpodbijana sodba ni bila pomanjkljivo obrazložena.
- 80 Iz vsega navedenega sledi, da je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti.

2. Drugi pritožbeni razlog: kršitev načel pravne osebnosti družb in individualizacije kazni, pomanjkljiva obrazložitev, napačna razlaga in uporaba sodne prakse o pripisovanju ravnanja hčerinske družbe v stoddstotni lasti matični družbi ter kršitev načela pravnomočnosti

a) Dopustnost in upoštevnost pritožbenega razloga

i) Trditve strank

⁸¹ Komisija je v okviru svojega odgovora na pritožbo v zadevi C-201/09 P navedla, da če se s tem pritožbenim razlogom izpodbija pripisovanje ravnanja družbe TradeARBED družbi ProfilARBED v točkah od 106 do 119 izpodbijane sodbe, je ta nedopusten, saj pritožba ne more veljavno vključevati pritožbenega razloga, ki se nanaša na neko drugo stranko v postopku.

⁸² Poleg tega Komisija meni, da je drugi pritožbeni razlog neupoštevten, saj se nanaša le na uporabo domneve izvajanja dejanskega nadzora, ki izhaja iz imetništva stoddstotnega kapitala hčerinske družbe, in ne na ugotovitev Splošnega sodišča, da je Komisija dokazala dejansko izvajanje odločilnega vpliva družbe ARBED na družbo TradeARBED, kar bi utemeljilo sklep, da te družbe tvorijo eno samo gospodarsko enoto.

ii) Presoja Sodišča

⁸³ V zvezi z dopustnostjo dela pritožbenega razloga, ki se nanaša na pripisovanje ravnanja družbe TradeARBED družbi ProfilARBED, je treba ugotoviti, da se ta pritožbeni

razlog ne nanaša na izpodbijano sodbo, če ta vpliva na pravni položaj družbe ARBED. Kot pa pravilno navaja Komisija, se pritožnik ne more sklicevati na pritožbeni razlog v korist druge stranke v postopku. Zato je treba drugi pritožbeni razlog razglasiti za nedopusten, ker se nanaša na pripisovanje ravnanja družbe TradeARBED družbi ProfilARBED.

⁸⁴ V zvezi z upoštevnostjo drugega pritožbenega razloga je iz točke 99 izpodbijane sodbe razvidno, da se je Splošno sodišče za ugotovitev obstoja gospodarske enote med družbama ARBED in TradeARBED oprlo na vsa razlogovanja pred to točko, vključno na izpodbojno domnevo, da matična družba, ki ima v stoddstotni lasti svojo hčerinsko družbo, dejansko odločilno vpliva na njeno ravnanje.

⁸⁵ V teh okoliščinah je treba vsebinsko preučiti drugi pritožbeni razlog.

b) Utemeljenost

i) Trditve strank

⁸⁶ Na prvem mestu družba ARBED poudarja, da je Splošno sodišče ravnanje družbe TradeARBED pripisalo družbi ARBED na podlagi koncepta, razvitega v konkurenčnem pravu, da lahko pravno ločena podjetja tvorijo eno samo gospodarsko enoto. Ta koncept pa je bil do tedaj uporabljen le zato, da bi se podjetja lahko izognila posledicam

obstoja ločenih pravnih oseb, tako da je bilo z njim določeno, da se prepoved – iz člena 81 ES – sporazumov med podjetji ne more uporabljati med podjetji iste skupine, in izključeno, da se sistem koncentracij nakupov podjetij uporablja za podjetja znotraj ene skupine.

- ⁸⁷ Splošno sodišče je s tem, da se je odločilo za kolektivno odgovornost podjetij skupine zaradi ravnanja enega od njih, zanikalo pravice posameznikov, da gospodarske dejavnosti opravljajo prek pravno različnih subjektov, od katerih ima vsak, kot pravna oseba, lastno pravno osebnost in je nanj vezana individualna odgovornost.
- ⁸⁸ Še več, pristop Splošnega sodišča naj bi vodil do neusklajenega rezultata. Dvojna okoliščina, da se kršitev družbe, ki spada v neko skupino, pripiše tako matični kot sestrski družbi in da naj bi samo matična družba lahko izpodbijala domnevo o prevladujočem vplivu, naj bi privedla do uveljavitve strožjega režima glede sestrške družbe.
- ⁸⁹ Zato so po mnenju družbe ARBED v izpodbijani sodbi kršena načela pravne osebnosti in individualizacije kazni ter prisotna notranja neusklajenost razlogovanja, ki je enakovredna pomanjkljivi obrazložitvi.
- ⁹⁰ Drugič, družba ARBED meni, da je Splošno sodišče s presojo, da izpodbojna domneva, da matična družba izvaja odločilen vpliv na ravnanje hčerinske družbe, ki jo ima v stoddostni lasti, utemeljuje pripisovanje ravnanja hčerinske družbe matični družbi, kršilo splošna pravna načela in se oddaljijo od sodne prakse Sodišča in Splošnega

sodišča. Ta sodna praksa zahteva, da Komisija dokaže, da je mogoče na vsako od podjetij, na katere se nanaša odločba o naložitvi globe, nasloviti točno določene očitke.

- ⁹¹ Sodbi z dne 25. oktobra 1983 v zadevi AEG-Telefunken proti Komisiji (107/82, Recueil, str. 3151) in z dne 16. novembra 2000 v zadevi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji (C-286/98 P, Recueil, str. I-9925) naj ne bi mogli upravičiti stališča Splošnega sodišča, saj naj prva ne bi bila upoštevana, pri drugi pa naj bi bila podana napačna razlaga.
- ⁹² V zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba AEG-Telefunken proti Komisiji, se je moralo namreč Sodišče po mnenju družbe ARBED izreči o dokazu udeležbe te matične družbe pri kršitvi, in ne o možnosti, da se matični družbi pripiše odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba. Prav tako naj – v nasprotju z zadevno situacijo v tej zadevi – nacionalno pravo, ki se uporablja v obravnavani zadevi, ne bi določalo, da so statutarne organi hčerinske družbe povsem enaki organom matične družbe.
- ⁹³ V zvezi z zadevo, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, družba ARBED navaja, da Sodišče nikoli ni potrdilo, da odstotni nadzor družbe zadostuje, da se matična družba šteje za odgovorno za ravnanja svoje hčerinske družbe. V nasprotju z družbo ARBED se je matična družba v tej zadevi v upravnem postopku strinjala s tem, da prevzame odgovornost za ravnanje svoje hčerinske družbe. Poleg tega je pristop Komisije v njeni odločbi, ki je bila podlaga za to sodbo, vključeval naložitev sankcije matični družbi, če so obstajali izrecni dokazi o udeležbi te matične družbe pri kršitvi.
- ⁹⁴ Tretjič, družba ARBED navaja, da je Splošno sodišče s tem, da je ugotovilo tako obstoj odločilnega vpliva družbe ARBED na družbo TradeARBED kot tudi izvajanje tega vpliva – medtem ko sporna odločba in prvotna odločba istočasno priznavata, da družba ARBED, izvajajoč ta vpliv, ni sodelovala pri kršitvi – kršilo načelo pravnomočnosti

prvotne odločbe, zunaj svoje pristojnosti nadomestilo presojo Komisije s svojo presojo in napačno uporabilo sodno prakso iz zgoraj navedenih sodb AEG-Telefunken proti Komisiji in Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji.

ii) Presoja Sodišča

⁹⁵ V skladu z ustaljeno sodno prakso pojem podjetja označuje vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, neodvisno od pravnega statusa tega subjekta in njegovega načina financiranja. V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, prvič, da je treba pojem podjetja, postavljen v ta kontekst, razumeti kot da označuje gospodarsko enoto, čeprav je s pravnega vidika ta gospodarska enota sestavljena iz več fizičnih ali pravnih oseb, in drugič, da mora tak gospodarski subjekt, če krši pravila o konkurenci, v skladu z načelom osebne odgovornosti odgovarjati za to kršitev (sodba z dne 20. januarja 2011 v zadevi General Química in drugi proti Komisiji, C-90/09 P, ZOdl., str. I-1, točke od 34 do 36 in navedena sodna praksa).

⁹⁶ Ravnanje hčerinske družbe je mogoče pripisati matični družbi, ker – čeprav je ločena pravna oseba – ta hčerinska družba o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna v skladu z navodili matične družbe, zlasti glede gospodarskih, organizacijskih in pravnih povezav, ki povezujejo ti pravni enoti (sodba z dne 10. septembra 2009 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, C-97/08 P, ZOdl., str. I-8237, točka 58 in navedena sodna praksa).

⁹⁷ V posebnem primeru, ko je matična družba stoddstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila pravila Unije o konkurenci, ima ta matična družba na eni

strani možnost odločilnega vpliva na ravnanje te hčerinske družbe, na drugi strani pa obstaja ovrgljiva domneva, da ta matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe (zgoraj navedena sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 60 in navedena sodna praksa).

98 V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je celoten kapital te hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija bo lahko tako matično družbo štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če ta matična družba, ki je tista, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna samostojno (zgoraj navedena sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 61 in navedena sodna praksa).

99 Čeprav je res, da se je Sodišče v točkah 28 in 29 zgoraj navedene sodbe Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji poleg stoddstotnega lastništva kapitala hčerinske družbe sklicevalo tudi na druge okoliščine, kot sta neprerekano vplivanje matične družbe na poslovno politiko hčerinske družbe, in skupno zastopanje teh družb v upravnem postopku, ostane dejstvo, da je Sodišče te okoliščine poudarilo zgolj zato, da bi predstavilo vse elemente, s katerimi je Splošno sodišče utemeljilo svoje razlogovanje, in ne zato, da bi uporabo domneve, navedene v točki 97 te sodbe, podredilo predložitvi dodatnih indicov v zvezi z dejanskim vplivanjem matične družbe (zgoraj navedena sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 62).

100 Iz navedenega na eni strani izhaja, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je presodilo, da je v primeru, ko ima matična družba v lasti 100 % kapitala hčerinske družbe, podana izpodbojna domneva, da ta matična družba odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe, na drugi strani pa, da niti zatrjevano načelo pravne

osebnosti družb niti načelo individualizacije sankcij ne nasprotujeta – v nasprotju s tem, kar zatrjuje družba ARBED – temu, da lahko Komisija matični družbi naloži globo za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba, ki jo ima v stoddstotni lasti.

- 101 Kadar matična družba izvaja odločilen vpliv na ravnanje svoje hčerinske družbe, zlasti na njeno protikonkurenčno ravnanje, je podjetje, sestavljeno iz matične in hčerinske družbe, odgovorno za kršitev pravil o konkurenci iz pogodb ESPJ in ES, ki izvira iz tega ravnanja, v skladu s sodno prakso, ki je bila ponovno navedena v točki 95 te sodbe.
- 102 Poleg tega je Splošno sodišče v točkah 94 in od 96 do 98 izpodbijane sodbe poudarilo, da je Komisija v sporni odločbi ugotovila, da ni bilo dokazano niti zatrjevano, da je družba TradeARBED svojo poslovno politiko določala samostojno glede na družbo ARBED in da so dodatni dokazi potrjevali odločilen vpliv družbe ARBED na ravnanje družbe TradeARBED in dejansko uporabo tega vpliva.
- 103 V teh okoliščinah je treba zavrnil argumente družbe ARBED glede napačne uporabe sodne prakse o tem, da se matični družbi pripiše ravnanje hčerinske družbe, ki jo ima v stoddstotni lasti, in glede tega, da je Splošno sodišče presojo Komisije nadomestilo s svojo.
- 104 V zvezi z argumentom družbe ARBED, da bi pripisovanje kršitve sestrski družbi privedlo do tega, da bi se tej družbi naložil sistem odgovornosti, ki je strožji od tistega, ki velja za matično družbo, je treba spomniti, da je v obravnavanem primeru Komisija to ravnanje pripisala sestrski družbi zato, ker je ta prevzela gospodarske dejavnosti

matične družbe, in da ker je odgovornost sestrške družbe odvisna od odgovornosti matične družbe, sistem odgovornosti, naložen sestrski družbi, nikakor ni strožji od tega, ki se uporablja za matično družbo.

- 105 V zvezi z argumentom glede kršitve načela pravnomočnosti je treba poudariti, da ta pravnomočnost nikakor ne more veljati za odločbo Komisije, ki je bila poleg tega tako kot prvotna odločba razglašena za nično v delu, v katerem je zadevala družbo ARBED.
- 106 V zvezi s pomanjkljivo obrazložitvijo, ki naj bi izhajala iz neusklajenosti razlogovanja Splošnega sodišča, iz navedenega izhaja, da ta zatrjevana neusklajenost izvira iz tega, da družba ARBED napačno razume sodno prakso o pripisovanju ravnanja hčerinske družbe matični družbi, ki jo ima ta v stoddstotni lasti. Zato je treba ta argument vsekakor zavrniti.
- 107 Iz tega sledi, da je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti.

3. Tretji pritožbeni razlog: kršitev pravil o zastaranju in načela pravnomočnosti ter pomanjkljiva obrazložitev

a) Trditve strank

- 108 Družba ARBED meni, da si je Splošno sodišče s tem, ko je presodilo, da je družba ARBED sodelovala pri kršitvi, odkar ji je bila pripisana odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba TradeARBED, prvič, nasprotovalo glede na to, da je v točki 100

izpodbijane sodbe razlikovalo odgovornost s pripisovanjem od odgovornosti s sodelovanjem, drugič, ni dokazalo, da je družba ARBED izpolnjevala pogoje, da se ji lahko očitajo dejanja, ki pretrgajo zastaranje ali ga zadržijo, tretjič, napačno uporabilo pravila o zastaranju in, četrtič, kršilo načelo pravnomočnosti.

b) Presoja Sodišča

- ¹⁰⁹ V zvezi z argumentom glede domnevno protislovnega razlogovanja Splošnega sodišča je bilo že v točki 106 te sodbe poudarjeno, da te zatrjevane nedoslednosti izvirajo iz tega, da družba ARBED napačno razume sodno prakso o pripisovanju ravnanja hčerinske družbe matični družbi, ki jo ima ta v stoddstotni lasti. Zato je treba ta argument zavrniti.
- ¹¹⁰ Iz tega sledi tudi, da je bilo dejanja, ki pretrgajo zastaranje – v nasprotju s trditvijo družbe ARBED – zaradi tega pripisovanja odgovornosti in zaradi obstoja gospodarske enote med družbama TradeARBED in ARBED mogoče očitati družbi ARBED.
- ¹¹¹ Nazadnje, v zvezi z argumentom glede kršitve načela pravnomočnosti je bilo v točki 105 te sodbe že poudarjeno, da ta pravnomočnost nikakor ne more veljati za odločbo Komisije, ki je bila poleg tega tako kot prvotna odločba razglašena za nično v delu, v katerem je zadevala družbo ARBED.

112 Iz navedenega sledi, da je treba tretji pritožbeni razlog zavrniti.

4. Četrti pritožbeni razlog: pomanjkljiva obrazložitev in kršitve pravice do obrambe in načela pravnomočnosti

a) Trditve strank

113 Družba ARBED poudarja, da je pred Splošnim sodiščem navedla, da so se dokazi, upoštevni za ovrženje domneve o pripisovanju odgovornosti za kršitev, ki jo je storila družba TradeARBED, ki bi lahko bili družbi ARBED na voljo leta 1990, po šestnajstih letih izgubili in da ni mogla presoditi upoštevnosti potencialno koristnih informacij med postopkom. Argument družbe ARBED naj bi se torej nanašal na nezmožnost zbrati potrebne dokaze za ovrženje te domneve.

114 Splošno sodišče je torej s tem, da je presodilo, da mora družba ARBED dokazati, da so se dokazi o resnični naravi njenih odnosov s hčerinsko družbo izgubili, tudi zahtevalo dokaz o nasprotnem dejstvu, ki ga je po definiciji nemogoče podati, zaradi česar naj bi bila izpodbijana sodba pomanjkljivo obrazložena, kar je kršitev pravice do obrambe.

115 Ker je Splošno sodišče v točki 169 izpodbijane sodbe dodalo, da je bila domneva o odgovornosti navedena že v prvotni odločbi, družba ARBED odgovarja, da ta odločba

ne vsebuje nobenega razlogovanja o pripisovanju odgovornosti za kršitev ene družbe drugi družbi, v njej je le navedeno, da je družba TradeARBED distribuirala nosilce za družbo ARBED in da je bila zaradi zagotovitve enakega obravnavanja prvotna odločba naslovljena na družbo ARBED.

¹¹⁶ V zvezi s preudarki iz točke 171 izpodbijane sodbe, da je domneva o odgovornosti podprta z dokazi iz prvotne odločbe, družba ARBED poudarja, da se točka 96 zgoraj navedene sodbe Splošnega sodišča ARBED proti Komisiji z dne 11. marca 1999 nanaša na ravnanje družbe ARBED po kršitvi in da se je Splošno sodišče v točki 98 navedene sodbe sklicevalo na negotovost glede odgovornosti družb ARBED in TradeARBED.

¹¹⁷ Poleg tega, ker je Sodišče za nično razglasilo prvotno odločbo v delu, v katerem je zadevala družbo ARBED, naj bi bil argument Splošnega sodišča zaradi pravnomočnosti neupoštevten. Po mnenju družbe ARBED namreč razlogovanje Splošnega sodišča krši pravnomočnost zgoraj navedene sodbe ARBED proti Komisiji z dne 2. oktobra 2003 in temelji na napačnem razumevanju tako prvotne odločbe kot tudi zgoraj navedene sodbe ARBED proti Komisiji z dne 11. marca 1999, kar pomeni pomanjkljivo obrazložitev.

b) Presoja Sodišča

¹¹⁸ V zvezi z argumentom o nezmožnosti zbrati dokaze, potrebne za ovrženje domneve o tem, da se odgovornost za ravnanje družbe TradeARBED pripiše družbi ARBED, o tem, da naj bi se zahteval dokaz o nasprotnem dejstvu, je iz sodne prakse razvidno, da mora podjetje, ki zatrjuje, da je čezmerno trajanje upravnega postopka vplivalo

na izvajanje pravice do obrambe, pravno zadostno dokazati, da je zaradi čezmernega trajanja imelo težave pri obrambi zoper trditve Komisije (glej v tem smislu sodbo z dne 21. septembra 2006 v zadevi Technische Unie proti Komisiji, C-113/04 P, ZOdl., str. I-8831, točki 60 in 61).

- 119 Splošno sodišče je v točki 168 izpodbijane sodbe menilo, da družba ARBED v obravnavanem primeru ni dokazala, zakaj naj bi trajanje upravnega postopka lahko škodilo izvrševanju pravice do obrambe, saj je le zatrjevala, da so dokazi, ki bi ji lahko bili na voljo leta 1990, po tolikšnem času izginili.
- 120 Pri tej ugotovitvi pravo nikakor ni bilo napačno uporabljeno. Spomniti je namreč treba, da je bila družba ARBED naslovník prvotne odločbe in stranka v prvem postopku pred Splošnim sodiščem in Sodiščem. Kot pa Komisija pravilno navaja, v takih okoliščinah vsaka skrbna družba hrani dokumente, ki jih potrebuje za svojo obrambo.
- 121 Iz tega sledi, da mora podjetje, ki se znajde v položaju družbe ARBED, podrobno navesti – če že ne posebnih dokazov, ki so izginili – vsaj dogodke ali okoliščine, ki so mu v zadevnem času preprečili izpolnitev obveznosti skrbnosti in ki so povzročili zatrjevano izginotje dokazov, na katero se sklicuje.
- 122 Šele s preučitvijo takih posebnih navedb lahko namreč Splošno sodišče in Sodišče presodita, ali je podjetje pravno zadostno dokazalo, da je imelo težave, na katere se sklicuje v obrambi zoper navedbe Komisije zaradi čezmernega trajanja upravnega postopka, ali pa so te težave nastale zaradi neizpolnitve njegove obveznosti skrbnosti.

- 123 Zato je Splošno sodišče lahko pravilno presodilo, da tako splošna trditev, kot je trditev družbe ARBED, ne more zadostovati za pravno zadosten dokaz tega, da je trajanje postopka vplivalo na izvrševanje pravice do obrambe.
- 124 Glede na to ugotovitev so argumenti, ki jih je družba ARBED navedla zoper dodatne preudarke Splošnega sodišča v točkah od 169 do 171 izpodbijane sodbe, neupoštevni.
- 125 Zato je treba četrti pritožbeni razlog zavrniti.
- 126 Iz vsega navedenega sledi, da je treba pritožbo družbe ARBED v zadevi C-201/09 P zavrniti.

B – Pritožba Komisije (C-216/09 P), katere edini pritožbeni razlog se nanaša na napačno uporabo prava pri razlagi Odločbe št. 715/78

1. Trditve strank

- 127 Komisija meni, da se Splošno sodišče opira na napačno in preozko dobesedno razlago členov 2(3) in 3 Odločbe št. 715/78, ko se za utemeljitev razlike med učinkom pretrganja zastaranja in učinkom zadržanja zastaranja sklicuje na razliko med besediloma teh določb glede učinka *erga omnes*. Neobstoj izrecne omembe učinka *erga omnes*

v besedilu člena 3 Odločbe št. 715/78 naj ne bi pomenil, da ta določba ne daje takega učinka zadržanju, saj je skupen namen pretrganja in zadržanja zastaranja ustaviti potek časa za vsa zadevna podjetja.

- ¹²⁸ V sodbi z dne 15. oktobra 2002 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točka 144) naj bi Sodišče zavrnilo dobesedno in omejujočo razlago določb o zastaralnih rokih tako, da je poleg besedila določbe o zadržanju zastaranja upoštevalo tudi namen te določbe, da bi dopustilo široko razlago pojma „odločba Komisije“ iz člena 3 Odločbe št. 715/78.
- ¹²⁹ V tej sodbi naj bi Sodišče poudarilo, da zadržanje zastaranja ščiti Komisijo pred učinkom zastaranja v primerih, ko mora počakati na odločitev sodišča Unije. Tako naj bi ji pretrganje zastaranja in tudi njegovo zadržanje omogočila, da učinkovito vodi in sankcionira postopke o kršitvah pravil o konkurenci.
- ¹³⁰ Komisija prav tako meni, da iz sodne prakse, ki jo je Splošno sodišče navedlo v točki 154 izpodbijane sodbe, ne bi bilo mogoče sklepati o ozki razlagi učinkov zadržanja zastaranja. Zlasti naj bi v sodbi z dne 24. junija 2004 v zadevi Handlbauer (C-278/02, ZOdl., str. I-6171, točka 40) Sodišče svojo razlago utemeljilo s ciljem, ki mu sledijo pravila o zastaranju.
- ¹³¹ Komisija v zvezi s sklicevanjem Splošnega sodišča na sodbo z dne 14. septembra 1999 v zadevi Komisija proti AssiDomän Kraft Products in drugim (C-310/97 P, Recueil,

str. I-5363) meni, da logike te sodbe ni mogoče uporabiti za preiskovalne ukrepe, kot so pregledi in preiskave, katerih izpodbijanje pretrga ali zadrži zastaranje.

- ¹³² V nasprotju z vložitvijo tožbe zoper končne odločbe, za katere ni mogoče izključiti, da je rešitev Splošnega sodišča veljavna, bi lahko namreč izpodbijanje takih ukrepov učinkovalo na sposobnost Komisije, da vodi postopek zoper vsa podjetja, vpletena v kršitev, čeprav so odločbe formalno naslovljene le na eno samo podjetje. Zato naj bi uporaba te sodbe pri zadržanju zastaranja škodila pravilnemu izvajanju konkurenčnega prava, razlaga, ki vključuje učinek *erga omnes*, pa naj bi ohranila polni učinek tega prava.
- ¹³³ Komisija pojasnjuje, da naj bi jo izpodbijana sodba zavezovala – kadar neka družba izpodbija zoper njo uvedeni preiskovalni ukrep – da nadaljuje preiskavo glede drugih vpletenih podjetij in družb in da v končni odločbi uporabi dokumente, katerih zakonita uporaba naj ne bi bila gotova, sicer bi se ta odločba lahko razglasila za nično. Ker namreč zastaranje glede drugih podjetij teče, naj ne bi mogla čakati na izid sodnega postopka glede tega preiskovalnega ukrepa.
- ¹³⁴ Zato bi, po eni strani, morali Komisija in zadevna podjetja, čakajoč, da sodišče Uni-je obravnava vprašanje zakonitosti preiskave, še naprej vlagati sredstva v nadaljevanje te preiskave, po drugi strani pa bi morala podjetja, ki niso začela postopka zoper preiskovalni ukrep, vložiti tožbo zoper končno odločbo, sklicujoč se na nezakonitost tega ukrepa v več pravnih sredstvih, ki se nanašajo na isto vprašanje. Ta podjetja bi morala imeti možnost sklicevati se na domnevno nezakonitost preiskovalnega ukrepa pred tem sodiščem, ker ta ukrep nanje pravno vpliva, čeprav je naslovljen na drugo podjetje.

- 135 Komisija meni tudi, da ta položaj ni primerljiv s položajem v zvezi z neizpodbojnimi preiskovalnimi ukrepi, ker lahko morebitne postopkovne napake v poznejšem postopku popravi in ker se zadeva ne obravnava pred sodiščem Unije.
- 136 Poleg tega Komisija meni, da se je na podlagi izpodbijane sodbe mogoče izogniti plačilu globe. Ker se zadržanje nanaša le na družbo, ki je vložila tožbo, bi ta družba lahko deset let po prenehanju kršitve prestrukturirala ali prenesla svoja sredstva na drugo družbo, na katero se zadržanje ne bi nanašalo, ker ta položaj tako omogoča skupini, da se izogne naložitvi globe.
- 137 Poleg tega povezanost členov 2 in 3 Odločbe št. 715/78, ki naj bi po eni strani izhajala iz tega, da člen 2(3) glede ponovnega teka zastaranja po prekinitvi napotuje na ta člen 3, in po drugi strani iz tega, da se člen 3 nanaša na odločbo Komisije iz tega člena 2(3), govori proti razlikovanju, za katerega se je odločilo Splošno sodišče.
- 138 Komisija meni, da pripravljalno gradivo Uredbe Sveta (EGS) št. 2988/74 z dne 26. novembra 1974 o rokih zastaranja v postopkih in izvajanju sankcij v transportnem pravu in pravu konkurence Evropske gospodarske skupnosti (UL L 319, str. 1) potrjuje njeno razlago Odločbe št. 715/78. Poudarja, da je že prvotni predlog določal, da ima zadržanje zastaranja učinek *erga omnes* in tako odražal pristop zastaranja *in rem*, v nasprotju s pristopom *in personam*, ki so ga zagovarjale nekatere delegacije. Kompromis naj bi nazadnje omogočil, da je bil sprejet prvi pristop. Določba o zadržanju zastaranja naj bi bila na predlog ene delegacije vključena šele ob drugem spremenjenem predlogu.

139 Komisija iz tega sklepa, da je Svet izbral pristop zastaranja *in rem* za vse predpise, ki so s tem povezani, vključno s tistimi, ki se nanašajo na zadržanje. Svet naj ne bi podal nadaljnjih pojasnil v zvezi s tem, ker naj po izbrani vrsti zastaranja ne bi bilo več potrebno, da se ta posebej opredeli tudi za zadržanje zastaranja.

140 Ker je po mnenju Komisije zastaranje izjema, ki obstaja le, če je določena, naj bi tudi načelo, da je treba izjeme razlagati ozko, podpiralo njeno stališče. Zato naj se pravil o zastaranju ne bi smelo razlagati široko, in sicer v korist podjetij. V sodni praksi Sodišča naj namreč nikoli ne bi bila uporabljena ozka razlaga pravil s področja zadržanja zastaranja.

2. Presoja Sodišča

141 Iz sodne prakse je razvidno, da samo dejstvo, da se tožba obravnava pred Splošnim sodiščem ali Sodiščem, utemeljuje zadržanje zastaranja (zgoraj navedena sodba Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 153).

142 Sodišče je prav tako presodilo, da če se naslovnik odločbe odloči vložiti ničnostno tožbo, sodišče Unije odloča le o delih odločbe, ki zadevajo naslovnika. Nasprotno pa deli, ki zadevajo druge naslovnike in se niso izpodbijali, ne postanejo predmet spora, o katerem razsoja sodišče Unije (zgoraj navedena sodba Komisija proti AssiDomän Kraft Products in drugim, točka 53).

- ¹⁴³ Poleg tega v skladu s členom 4(2) Odločbe št. 715/78 in členom 26(2) Uredbe št. 1/2003, zastaranje izvršljivosti začne teči na dan, ko odločba postane pravnomočna. Sodišče je pojasnilo, da ta rok torej začne teči zlasti od poteka roka za vložitev tožbe zoper odločbo, s katero je bilo odločeno o kršitvi in globi, če ni bila vložena tožba (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 137).
- ¹⁴⁴ Iz navedenega izhaja, prvič, da glede podjetij, ki niso vložila tožbe zoper končno odločbo Komisije, s katero jim je bila naložena globa na podlagi člena 65 PJ ali člena 23 Uredbe št. 1/2003, ta odločba postane dokončna, in drugič, da začne s to dokončnostjo zoper njih teči rok za izvršitev te odločbe, določen v členu 4 Odločbe št. 715/78 in členu 26 Uredbe št. 1/2003.
- ¹⁴⁵ Iz tega sledi, da glede teh podjetij tožba drugega podjetja zoper isto končno odločbo ne more imeti učinka zadržanja.
- ¹⁴⁶ Poleg tega tako besedilo člena 3 Odločbe št. 715/78 in člena 25(6) Uredbe št. 1/2003 kot tudi cilji, ki jim ta člena sledita, zajemajo hkrati tožbe, vložene zoper izpodbojne akte, navedene v členu 2 Odločbe št. 715/78 in členu 25(3) Uredbe št. 1/2003, in tožbe, vložene zoper končne odločbe Komisije (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 146).
- ¹⁴⁷ Ker se s členom 3 Odločbe št. 715/78 in členom 25(6) Uredbe št. 1/2003 ne razlikuje med odločbami, na katere je vezan učinek zadržanja, učinka *erga omnes* v nasprotju

s trditvami Komisije ni treba vezati na tožbe, vložene zoper akte, navedene v členu 2 Odločbe št. 715/78 in členu 25(3) Uredbe št. 1/2003.

¹⁴⁸ Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je presodilo, da učinek zadržanja zastaranja, ki ga člena 3 Odločbe št. 715/78 in 25(6) Uredbe št. 1/2003 vežeta na sodne postopke, učinkuje le *inter partes*.

¹⁴⁹ V obravnavanem primeru pa se je, kot pravilno navajata družbi ProfilARBED in TradeARBED, prvotna odločba nanašala izključno na družbo ARBED in – ker je bila v sodnem postopku ta odločba razglašena za nično v delu, v katerem se je nanašala na družbo ARBED – je postopek potekal le med družbo ARBED in Komisijo. Iz tega sledi, da iz tega postopka ni mogoče izpeljati nobenega učinka zadržanja glede družb ProfilARBED ali TradeARBED.

¹⁵⁰ V teh okoliščinah je treba pritožbo Komisije v zadevi C-216/09 P zavrniti.

¹⁵¹ Ker sta družbi ProfilARBED in TradeARBED nasprotni pritožbi v zadevi C-216/09 P vložili subsidiarno, in sicer za primer, če bi Sodišče ugodilo pritožbi Komisije, se o tej nasprotni pritožbi ne odloča.

VIII – Stroški

- ¹⁵² V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki se na podlagi njegovega člena 118 uporablja za pritožbeni postopek, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Vendar lahko na podlagi člena 69(3), prvi pododstavek, Poslovnika Sodišče odloči, da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka stranka samo delno uspe.
- ¹⁵³ Ker družba ARBED ni uspela s svojimi pritožbenimi razlogi v okviru pritožbe v zadevi C-201/09 P, se ji v skladu s predlogi Komisije naložijo stroški v zvezi s to pritožbo.
- ¹⁵⁴ Glede pritožbe v zadevi C-216/09 P Sodišče meni, da je treba glede na posebne okoliščine obravnavane zadeve Komisiji in družbama TradeARBED in ProfilARBED naložiti vsaki svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Pritožbi se zavrneta.

2. ArcelorMittal Luxembourg SA nosi svoje stroške in stroške, ki jih je priglasila Evropska komisija v zvezi s pritožbo v zadevi C-201/09 P.

- 3. Evropska komisija, ArcelorMittal Belval & Differdange SA in ArcelorMittal International SA nosijo svoje stroške v zvezi s pritožbo v zadevi C-216/09 P.**

Podpisi